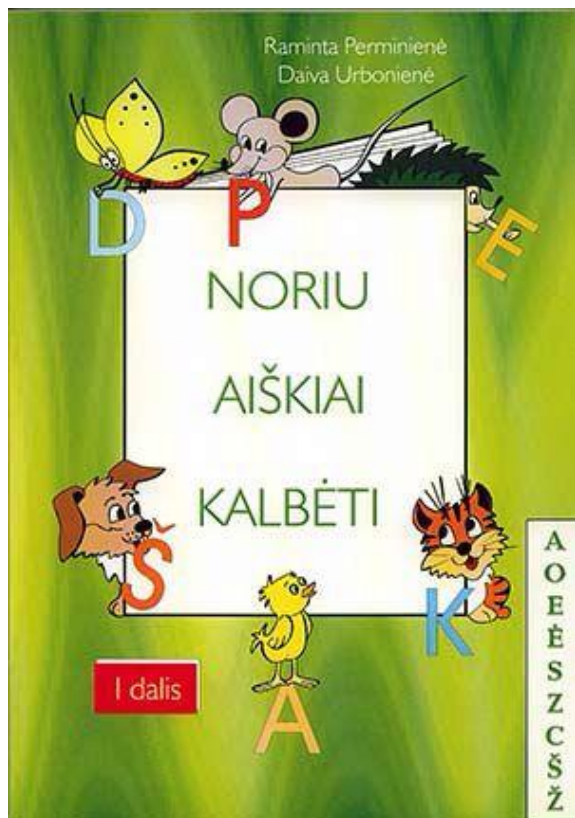

KODĖL IR KAIP REIKIA LAVINTI ARTIKULIACINĮ APARATĄ?

Artikuliacinio aparato mankšta – viena iš svarbiausių logopedinių pratybų sudedamoji dalis. Taisyklingai tarti garsus mes galime tik dėka savo artikuliacinio aparato, kuriam priklauso lūpos, liežuvis, apatinis žandikaulis, minkštasis gomurys. Šių organų judesių tikslumas, jėga, sklandumas vystosi palaipsniui, vystantis vaiko kalbai.

Artikuliacinio aparato mankštos tikslas - išlavinti tikslus, pilnaverčius kalbos padargų judesius, reikalingus garsų ištarimui. Ypatingą dėmesį skiriame liežuviui, kadangi tai pagrindinis ir svarbiausias kalbos organas.

Pratimus atlikti keletą kartų per dieną po 5-8 minutes. Iš pradžių lėtai, prieš veidrodį. Vėliau, kai judesiai tampa tikslesni ir atliekami pakankama amplitude, galima daryti ir be veidrodžio. Kiekvieną judesį kartoti po keletą kartų.

Jei vaikui nesiseka atlikti artikuliacinių pratimų pamėgdžiojant suaugusįjį, galima naudoti mechanines priemones. Pvz., padėti pakelti liežuvį į viršų panaudojant medinę plačią mentelę, pagaliuką, arba pakelti liežuvį pirštais, apvyniotais marle, nosinaite. Atkreipti dėmesį ar judesiai atliekami tiksliai, greitai, ar sklandžiai pereinama nuo vieno artikuliacinio judesio prie kito.

Kalbinės motorikos lavinimą paverskite linksmu žaidimu, paskatinkite vaikus ir parodykite savo pavyzdžiu, kaip atlikti vieną ar kitą pratimą.

Artikuliacinė mankšta ypač svarbi, taisant garsų tarimo sutrikimus.

Tikslas - išlavinti tikslus, pilnaverčius kalbos padargų judesius, reikalingus garsų ištarimui. Ypatingą dėmesį skiriame liežuviui, kadangi tai pagrindinis ir svarbiausias kalbos organas.

Lūpų pratimai

- ✚ Lūpas ištempti į šonus (šypsenėlė).
- ✚ Lūpas atkišti į priekį (dūdelė).
- ✚ Abu pratimus daryti pakaitomis - lūpas ištempti į šonus ir atkišti į priekį. Pratimą daryti pravertomis lūpomis, ilgai tariant ū-y, paskui sučiauptomis lūpomis, netariant garsų.
- ✚ Išsišiepti, kad matytųsi visi priekiniai dantys, ir tokią lūpų padėtį išlaikyti 5-8 sekundes.
- ✚ „Prunkšti“ lūpomis (lūpos vibruoja).
- ✚ „Prunkšti“ lūpomis su iškištu tarp jų liežuvio.

Liežuvio pratimai

- ✚ Liežuvio galiuku braukti per viršutinius, o po to per apatinius dantis iš vidaus pusės, o po to iš išorinės. Judesiai daromi iš vienos pusės į kitą (valom dantukus). Apatinis žandikaulis nejuda.
- ✚ Liežuvio galiuką pakaitom atremti į lūpų kam-pučius.
- ✚ Aplaižyti liežuvio viršutinę, po to apatinę lūpą (laižom uogienę nuo lūpų).
- ✚ Pakaitom daryti platų ir siaurą liežuvį.
- ✚ Nestipriai pakandžioti platų liežuvio galiuką (bau-džiam nepaklusnų liežuvėlį).
- ✚ Pakelti platų liežuvio galiuką ant viršutinių dantų (iš vidinės pusės) ir tokią padėtį išlaikyti 5 sekundes.
- ✚ Platų liežuvio galiuką pakaitom atremti į viršutinius ir į apatinius dantis iš vidinės pusės (sūpynės).
- ✚ Išlaikyti pakeltą platų liežuvį prie alveolių („kalnelis“ už viršutinių dantų) 10 sekundžių.
- ✚ Kelti liežuvio galiuką į viršų, link nosies.

- ✚ Pričiulpti liežuvį prie gomurio ir caksėti juo (arkliukas).
  - ✚ Išlaikyti pričiulptą prie gomurio liežuvį 5-10 sekundžių.
  - ✚ Išlaikyti pričiulptą prie gomurio liežuvį pakaitom pražiojant ir užčiaupiant burną.
-